

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
МОВНИЙ ВІДДІЛ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЗАОЧНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

30 листопада 2023 року

Харків 2023

УДК 811.111

Затверджено рішенням мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (протокол №14 від 01.12.2023)

Організаційний комітет:

Ілля ЯЩЕНКО, начальник мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, підполковник (голова).

Майя СЕРГІЄНКО, старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Дмитро ОДЕРІЙ, старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, майор.

Ольга СЕРГІЄНКО, викладач служби мовного тестування мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Тези доповідей Всеукраїнської заочної науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти». Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2023. 153 с.

До збірника увійшли тези доповідей Всеукраїнської заочної науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти» (30 листопада 2023 р.). Розраховано на науковців, науково-педагогічних та педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права, точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ: НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА ДОСВІД ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ.....	6
<i>Гаврилова Ірина Миколаївна</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НІМЕЦЬКИХ ПРИКАЗОК І ПРИСЛІВ'ЇВ У РОЗВИТКУ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ.....	6
<i>Доманова Олена Василівна</i> НОВІТНІ МЕТОДИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	7
<i>Квась Максим Євгенійович</i> ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНА МОВНА ПІДГОТОВКА» В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВИ.....	9
<i>Кобринець Ольга Станіславівна</i> ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	11
<i>Колосова Ольга Володимирівна</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС АУДИТОРНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	13
<i>Кудрявцева Валентина Федорівна, Барсук Світлана Леонідівна, Фролова Олена Олександрівна</i> КЕРОВАНА САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ НАВЧАННЯ.....	17
<i>Підлужна Ірина Андріївна</i> ЛЕКСИЧНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	20
<i>Радзівєвська Ольга Валеріївна, Приходько Софія Павлівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОГО МЕТОДУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	22
<i>Сергієнко Майя Станіславівна, Цибулько Людмили Григорівна</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ НА БАЗІ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ.....	24
<i>Сергієнко Ольга Олександрівна</i> НАЙПОПУЛЯРНІШІ ТА НАЙЕФЕКТИВНІШІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	27
<i>Siechka Svitlana</i> THE PECULIARITIES OF THE FICTION FILMS USE FOR THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE SKILLS OF HIGHER SCHOOL STUDENTS.....	29
<i>Тихонова Наталія Василівна</i> ЗАСТОСУВАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	32
<i>Ципіна Діана Савеліївна</i> ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ.....	34
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ (КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ).....	37
<i>Вакулова Ірина Василівна</i> ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ.....	37
<i>Ємельяненко Ганна Дмитрівна, Маслоva Юлія В'ячеславівна</i> ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ І НАУКИ.....	41
<i>Kumpan Svitlana, Strilets Larysa</i> ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LANGUAGE TEACHING AS A REQUIREMENT OF EDUCATION 4.0.....	44
<i>Radchenko Iryna</i> DIGITAL LITERACY FOR TEACHERS AND FUTURE PROFESSIONALS: TRAINING AND DEVELOPMENT.....	46
<i>Романова Оксана Олександрівна</i> ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ОСВІТЯН ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	47
<i>Sazanova Larysa, Kochyn Vladyslav</i> CHALLENGES OF THE CENTURY: DIGITAL COMPETENCE AS VITAL TEACHERS' AND STUDENTS' SKILLS.....	51
РОЗДІЛ 3. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ.....	55
<i>Антонян Ірина Михайлівна</i> ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	55

Створення інтегрованих курсів на основі предметів гуманітарного циклу з включенням окремих модулів чи тем економічного напрямку є необхідністю, тому що це зекономить не тільки час здобувачів освіти, надмірне навантаження та час педагогів, але й державні кошти.

Розвиток підприємницької компетентності під час викладання англійської мови виявляється дуже перспективним з огляду на близьку спорідненість матеріалу економічних дисциплін та давню історію розвитку ділової англійської мови, без знання якої неможливе якісне опанування іноземною мовою та подальше спілкування в професійній сфері та бізнесі.

В суспільстві потреба вивчення англійської мови зросла в рази після початку повномасштабної війни в Україні.

Англійська мова є давнім та надійним засобом ділової комунікації, тому розвивати підприємницьку компетентність під час її вивчення вважаємо доцільним.

Будь-який предмет має свою специфіку та методику викладання, але вважаємо, що англійська мова найкраще підходить для розробки інтегрованого курсу, оскільки багато інновацій та нововведень, дефініцій приходять до нас саме через цю мову, купа неологізмів запозичується нами саме з неї.

Отже, цілком природно та виправдано обрати англійську мову для інтеграції економічних знань у навчальний процес та розвитку у здобувачів освіти підприємницької компетентності.

Достатньо перспективною пропонується вважати концепцію інтеграції економічних та підприємницьких знань через навчальні предмети не тільки економічного напрямку, але й через інші гуманітарні дисципліни, зокрема іноземні мови, українську мову та літературу, історію, географію тощо.

Перспективним напрямком для застосування англійської мови є експортні можливості для українського бізнесу, автором передбачається, що значна частина здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти стануть підприємцями або самозайнятими особами. Отже, знання англійської мови, зокрема ділової англійської мови допоможе їм обирати кращі кар'єрні можливості.

З огляду на вище викладений матеріал, актуальним рішенням є розробка інтегрованого курсу з кількома навчальними модулями чи темами в межах навчальної дисципліни «Англійська мова» для розвитку підприємницької компетентності у здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Література:

1. Minniti, M., & Lévesque, M. (2008). Editorial Recent developments in the economics of entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 23, 603-612.
2. Kraus, S., & Kauranen, I. (2009). Strategic management and entrepreneurship: Friends or foes? *International Journal of Business Science and Applied Management*, 4(1), 37-50.
3. Sobel, R. S. (2008). Institutional quality and the productivity of entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 23, 641-655.

Ципіна Діана Савеліївна
Харківський національний економічний університет

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ

У вирішенні проблеми формування комунікативної компетентності студентів магістратури велику роль відіграє аналіз факторів, що впливають на цей процес.

У працях психологів Ч. Спірмен та Л. Терстоун визначено сутність факторного підходу, яка полягає в обґрунтуванні факторів, що визначають функціонування об'єкта, аналізі протиріч, які виникають внаслідок дії фактора, та обґрунтуванні способів, що сприяють послабленню дії протиріч. Дослідженню протиріч як рушійної сили становлення й розвитку особистості присвятили свої праці Л. Божович, І. Зимня, О. Леонт'єв; проблеми подолання протиріч у процесі навчання розвинуто науковцями В. Андрєєвим, В. Безруковою, В. Загвязинським, І. Лернером.

Аналіз факторів впливу на діяльність людини здійснено філософами Т. Абуло, А. Антипенком, О. Петрущиком. У їхньому дослідженні, присвяченому розгляду філософських аспектів свідомості та діяльності людини, застосовано такі фактори, як об'єктивний, суб'єктивний, особистісний та людський. Науковці Т. Дмитренко, К. Ярьсько виокремили з факторів ті, що зумовлюють вибір компонентів педагогічної системи, передусім принципів її змісту, і запропонували додати до них фактори диференціації, інтеграції та глобалізації.

Необхідним і достатнім для нашого дослідження формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів в умовах магістерської підготовки ми вважаємо розгляд дії чотирьох факторів: об'єктивного, суб'єктивного, особистісного та людського.

Розкриємо дію об'єктивного фактора. Вчені визнають, що сьогодні буття, породжене суб'єктивним фактором, значно випереджає свідомість; диспропорція у співвідношенні суб'єктивного та об'єктивного факторів розвитку людства викликає безліч глобальних проблем. У всіх сферах життєдіяльності суспільства відбулися певні зміни, зумовлені такою невідповідністю. Вони торкнулися й сучасного комунікаційного простору. У наш час відбувається глобальна трансформація індустріального суспільства в інформаційно-комунікаційне. Нового смислу набувають уявлення вченого Н. Лумана про комунікацію як про сутнісну характеристику самого суспільства, особливо це стосується його твердження про те, що людські відносини та суспільне життя неможливі без комунікації, що тільки комунікація може здійснювати комунікацію. Вербальні комунікації здійснюються засобами мови, яка є фактором соціалізації особистості, засобом об'єднання людей, їхньої солідарності, хоча вона неможлива без соціального та культурного контексту. Поступова орієнтація вітчизняної освіти на гуманізацію створює потребу у формуванні високоосвіченої, риторично компетентної особистості фахівця. Під впливом об'єктивного фактора складається основне протиріччя: з одного боку, розвиток інформаційно-комунікаційного суспільства висуває певні вимоги до

майбутніх менеджерів щодо володіння комунікативною компетентністю, які відображені в державних стандартах; з іншого боку, реальний стан підготовленості фахівців цього профілю до здійснення ефективної комунікативної діяльності не відповідає повною мірою вимогам державних стандартів і таким чином не може задовольнити потреби суспільства у фахівцях з певними здатностями.

Розглянемо суб'єктивний фактор. Проблема суб'єктності є однією з центральних у філософії, психології та педагогіці. У педагогіці суб'єктом навчальної діяльності є носій предметно-практичної активності та пізнання, який здійснює зміни в інших людях та самому собі. Суб'єктивний фактор пов'язаний з розвитком суб'єктів навчальної діяльності – студента та викладача. Формування студента як суб'єкта навчальної діяльності передбачає оволодіння вмінням планувати, організовувати свою діяльність, а також визначати дії, необхідні для успішної навчальної діяльності, програму їх виконання на конкретному навчальному матеріалі та чітку організацію вправ щодо їх формування. Отже, навчальна діяльність студента є цілеспрямованим, керованим процесом, який регламентується планами та програмами. Формування комунікативної компетентності має враховувати потреби студента у здійсненні пізнавальної діяльності в процесі навчання.

При визначенні проблеми дослідження ми маємо враховувати також особистісний фактор впливу на процес формування комунікативної компетентності, оскільки він є мірою активності індивідуального прояву соціального суб'єкта. Його суб'єктною детермінантою є окрема людська особистість. Особистісний фактор передбачає розвиток особистостей суб'єктів навчальної діяльності – студента та викладача. Так, майбутні фахівці з менеджменту в процесі навчання прагнуть задовольнити свої потреби в якісній освіті й самореалізації у сфері майбутньої професійної діяльності. Крім особистості студента слід враховувати дію особистісного фактора по відношенню до особистості викладача, розвиток якої пов'язаний з необхідністю постійного підвищення методологічної культури та педагогічної майстерності. Так, про певний рівень їхньої професійності свідчать орієнтація на сучасні розробки питань стосовно формування комунікативної компетентності студентів, відбір відповідного змісту навчальних матеріалів згідно з поставленою метою та належна організація навчального процесу. Наше дослідження показало, що на цей день в Україні є обмеженим обмін досвідом серед науковців з питань формування комунікативної компетентності.

При визначенні проблеми дослідження важливим є розгляд характер відносин, що складаються під час навчальної діяльності, тобто дію людського фактора. Розглянемо вплив людського фактора на формування комунікативної компетентності. Поняття «людський фактор» досліджується в різних науках: філософії, соціології, психології, медицині, науці управління та інших. Так, під «людським фактором» у психології розуміють людський компонент управління, тобто особистість, групу, колектив, суспільство, які є залученими до управлінської системи. Науковець Т. Заславська визначає людський фактор як систему «за різним положенням класів, прошарків і груп, діяльність та взаємодія яких забезпечує прогресивний розвиток суспільства». Цей фактор передбачає визнання людини як рівноправного та свідомого учасника

суспільного розвитку поряд з життєвими потребами і висуває на передній план також потреби у творчій діяльності, інформації, участі в управлінні. По відношенню до педагогічного процесу послабленню дії людського фактора сприяють принципи демократизації та діалогічності. Перший передбачає спрямування педагогічного процесу формування комунікативної компетентності на розвиток особистості студента в усіх сферах життя, зокрема професійної. Другий принцип виявляється у створенні атмосфери взаємодовіри між викладачем та студентами.